

GLASILO PEVSKE ZVEZE

IZHAJA KOT MESEČNIK V DVOJNIH ŠTEVILKAH IN VELJA ZA CELO LETO
Z GLASBENO PRILOGO VRED 30 DIN, ZA ITALIJO 18 LIR, ZA AVSTRIJO 40.000
KRON, ZA AMERIKO 1 DOLAR

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: MIKLOŠICEVA CESTA 7

VSEBINA.

Članki:

D.: P. Hugolin Sattner — 75 letnik.

Viator: Organizacija pevskih zborov na Goriškem.

Vestnik P. Z.:

Pevski tečaj 1927. l. v Logatcu. — Pozdrav tajnika P. Z. na občnem zboru v Logatcu. — Iz uredništva. — Iz upravnništva.

Iz naših okrožij:

Koncert P. Z. — Dva koncerta z Ježice. — Ustanovitev mariborskega pevskega okrožja.

Nove skladbe:

Premrl: Sveti Frančišek. — A. Jobst: Mariji, Src Kraljci! — V. Vodopivec: Poljske rože.

Iz glasbenih listov:

„Cecilija“. — „Tamburaš“. — „Jugoslov. muzičar“. — „Zbori“.

Razne vesti.

Glasbene priloge:

1. Mlinar-Cigale: Zimska romanca.
2. Sl. Savinšek: Rdeča lučka.

Franjo Avsenak, Rajhenburg ob Savi, ima naprodaj zbirko svetnih in cerkvenih not, moških in ženskih zborov. Kdor želi nakupa, naj se obrne zaradi pojasnila nanj!

Zvonove

iz jeklene litine z lepo donečim in močnim glasom izdeluje

Kranjska industrijska družba na Jesenicah

Posamezni zvonovi, dvo-, tro- in četvero-zvonila, harmonično ali melodično uglašena, v teži 150—6000 kg.

Zvonovi se prevzamejo po preizkušnji v tovarni. — Reference pri družbi na vpogled. — Cene izredno ugodne. — Zahtevajte ponudbo. — Družba je dobavila že preko 2000 zvonov.

P. HUGOLIN SATTNER — 75 LETNIK.

Zgodovinski okvir Sattnerjeve glasbene osebnosti stoji sicer v silhuetnih obrisih že pred nami, toda v podrobnostih — in sicer v najzanimivejših in za njegovo delo najvažnejših — bo mogoče govoriti šele potem, ko bo današnji novejši glasbeni slog prispel do nekega jasnega pa gotovega zaključka, ko bo i v detajlih mogoče razbrati vse njegove gibalne sile in tudi v celoti doumeti njegovo stavbo — tedaj bo pogled nazaj lažji, tedaj bo mogoče celotnega Sattnerja tudi v podrobnostih jasno predstaviti slovenski glasbeni javnosti. Med našimi skladatelji ima morda še največ podobnosti s Foersterjem, vendar so značajne poteze obeh docela različne in povsem drugače usmerjene. Foersterjeva glasbena miselnost je bolj svetovno (kozmpolitsko) pobarvana, kar rezultira že iz njegovega življenjskega pota; rojen na Češkem, študiral na Dunaju in deloval v jugoslovanskih pokrajinah, v Senju in v Ljubljani. Zlasti našo cerkveno glasbo je s svojimi deli popel v svetovni tok, tako, da se je razvijala sicer samostojno, poleg tega pa je dobivala redilnih snovi od svetovnega glasbenega veletoka, kateremu sta Premrl in Kimovec pozneje pokazala nova pota in nove smeri.

Sattnerjev muzikalni razvoj je povsem naraven, on je pevec domačih gajev in logov, njegovo delovanje pomeni vsestranski razvoj onih bogatih darov, ki mu jih je Klio vdahnila ob njegovem rojstvu. Pot ga je vodila po domačih krajih, ga peljala tudi v tuje kraje, toda nikdar k daljšemu bivanju. Nič čudnega zato, da nosijo vsa njegova dela, manjša in večja, značaj izredne domačnosti in preprostosti in morda vprav zaradi tega tudi pečat tolike prisrčnosti in ljubeznivosti, ki sta posledica, da se njegova dela proizvajajo na vseh naših korih ob navadnih kot tudi ob slavnostnih prilikah. Iz njegovega stvarjanja odseva lepa enotnost, ki sicer časovno dviguje, toda nikdar ne pretrga.

Nove strune je hotel morda najbolj izrazno ubrati v »Oljki«; velikokrat preigravam in prelistavam to delo, pa vedno se mi zdi, da je Sattner v delu nekako zatemnjen in z nekim pajčolanom pokrit, z eruptivno silo udari na mnogoterih krajih pravi, odkrit njegov obraz in za tiste hipe človek prime in so mu najdražji. Zdi se mi, da je neka nujna logika v tem, da umetnik v slogu, katerega je najbolj izoblikoval, pa bodi še tako preprost, najlaže govori in sicer s polnim poudarkom in z najjačjo silo. Sattnerjeva skladateljska moč leži v manjših oblikah, dočim je Foerster ravno tukaj najšibkejši. Če gledamo njegov Oratorij, Jefejevo prisego itd., tedaj obstanemo na posameznih biserih, se teh radujemo in tako iz dreves skoro ne vidimo gozda, oziroma na skrb za celotno arhitektonsko stavbo prav lahko pozabimo.

Idejnega ozadja vsemu Sattnerjevemu stvarjanju moramo iskati v romantiki, in sicer v bolj zgodnji, dasiravno v mnogih delih izredna umerjenost rabi izražalnih sredstev, izrazitost melodične linije in pa oblikovna dovršenost klasične vplive prav močno očitujejo. Gotovo pa je, da veljata za nas Foerster in Sattner kot najjačja delavca v razširjevanju cecilijanske ideje. Brezupni položaj in celotni propad cerkvene glasbe,

v prvi polovici devetnajstega stoletja je tedaj naravnost kričal po zboljšanju. Ta želja je bila tedaj vsesplošna. Proške, Haberl, Witt so imena, ki značijo začetek tega preporoda, ustanovitev nemškega Cecilijinega društva, cerkveno-glasbene šole v Regensburgu itd. To gibanje je klicalo: Nazaj k virom, h koralu, k Palestrinu in sploh k tvorbam klasične polifonije 16. stoletja. Zato je to cecilijansko gibanje tako važno, ker je cerkveno glasbo rešilo stagnacije in ji odprlo novo pot, obenem pa pokazalo na temelj, na katerem se edino more in tudi mora polagoma zgraditi moderni cerkveno-glasbeni slog. Tudi pri nas je ta klic našel odziva in Sattner je bil med tistimi, ki je potrebo tega stremljenja uvidel in potem tudi vsestransko podpiral.

Pevska zveza in »Pevce« pa gledata v Sattnerju poleg tega tudi velikega zaščitnika in razširjevalca slovenske pesmi; tudi tukaj je Sattner utrl svojo smer, o katere posledicah bo treba še govoriti, vendar vsaj za danes zadostuje le podčrtanje dejstva kot takega. Celotna Pevska zveza stopa tudi v krog Sattnerjevih čestitalcev in ga iskreno pozdravlja!* D.

Viator.

ORGANIZACIJA PEVSKIH ZBOROV NA GORIŠKEM.

Isti cilji, iste težnje in iste potrebe kot v Ljubljani in drugod, so privedli tudi na Goriškem do organizacije pevskih zborov. Nič manj pa niso silile k temu tudi druge okoliščine, ki so nastajale in nastale po letu 1918. Veliko pobude za to je dala brezdvomno tudi ustanovitev »Pevske zveze« v Ljubljani in splošno prebujenje v pevski umetnosti v srcu Slovenije. Vzrokov in potreb je bilo torej več kot dovolj; vse drugače in ravno obratno pa je bilo s sredstvi in z možnostmi, ki bi pospeševale organizacijo in uspešno delovanje v njej.

Ozrmo se v prva štiri poveljna leta! Bila je to v nekem pogledu še zlata doba, bogata na raznih kulturnih prireditvah, na katerih so se odlikovali s svojimi nastopi zlasti pevski zbori. Sporedi so obsegali mnogokrat razmeroma težke skladbe, izvajanje je bilo često nadpovprečno dobro. No, takrat je delovalo v pevskih zborih še učiteljstvo in mnogokje tudi duhovščina. Kjer še ni bilo društva, tam ga je ustanovila goriška »Prosvetna zveza«. Jedro vseh društev je tvoril v največ slučajih pevski zbor, kar je še tudi danes ne le na Goriškem, ampak tudi drugje; saj je ravno pevec navadno dober dramatik, dober deklamator in sploh vse, kar mora biti dober društvenik. Prireditve do konca leta 1922. niso bile specijelno pevske. Društvo, ki je organiziralo prireditve, je nastopilo s kako dramo in povabilo k sodelovanju kakih 5—10 pevskih zborov, ki so absolvirali svoje točke navadno na posebnem odru. To je bila prva doba poveljnega petja v Primorju. Petja in popevanja je bilo tedaj mnogo, to pa dobrega in slabega.

Z letom 1923. se je začela druga doba, ki je trajala približno do konca leta 1924. V tem času se je marsikaj spremenilo. Oblasti so prepovedale učiteljstvu poučevanje petja v društvenih zborih z motivacijo, da jemlje tako delo učitelju ugled. To je bil velik udarec za razvoj pevske umetnosti, bil je velik večji nego bi bil danes — recimo za Kranjsko. »Prosvetna zveza« v Gorici je nadaljevala med tem časom organizacijo in reorganizacijo podeželskih društev ter začela izdajati svoje glasilo »Naš čolnič«, ki je imel spočetka stalno glasbeno prilogo. »Naš čolnič« je prinašal o petju razne članke, kakor: Potrebe samoizobrazbe pevovodje, gojenje petja kot umetnosti in radi umetnosti in prinesel je tudi celoten

* Kratak življenjepis s sliko in seznamom njegovih skladb je bil priobčen v »Pevce« 1921, št. 11/12. — Op. ur.

načrt o nekaki zvezi pevskih zborov, ki spadajo v območje »Prosvetne zveze«. Članki v »Čolnici«, ambicija pevovodij, delovanje pevskega zbora primorskega učiteljstva in pevskega zbora »Mladike« so privedli v kratkem času do modernih pevskih programov, ki so spravili posamezne pevovodje naravnost v tekmovalje. Kakor je bil to z ene strani vesel pojav, tako je imel po drugi strani tudi zle posledice. Kjer je bil pevovodja na mestu, je bilo tudi petje na mestu; kjer pa nista bila novejši moderni kos niti pevovodja, niti zbor, tam je pesem trpela. Pevski zbori zase se kljub vsemu temu po večini napredovali; drugače pa je bilo z občinstvom. Težje umetne pesmi so puščale v njem le malo sledu in ker je v tem času bila s strani pevskih zborov zanemarjena narodna pesem, je začelo dobivati tla v ljudstvu petje raznih tujih pesmi, ki so imele tedaj že delno oporo od strani potujočene šole in od fantov, ki so se vračali iz vojnega službovanja v italijanskih garnizijah: to je bil seveda le rahel pojav. Če bi se pa vršilo vse petje in popevanje še nadalje v tem pravcu, bi pomenilo to v gotovem smislu nevarnost za slovensko pesem. Meseca septembra 1924 je sklicala »Prosvetna zveza« organiste in pevovodje k zborovanju v Gorico, kamor jih je došlo 62. Ustanovil se je pri tej priliki oficijelen »Pevski oddelek« Prosvetne zveze in izvoljen je bil poseben odbor, ki je izvedel najprej podrobno statistiko tičočo se pevovodij, pevskih zborov in programov. Organiziral je nato pevska okrožja in imenoval pevske referente, oziroma okrožne pevovodje. Geslo, ki si ga je postavil »Pevski oddelek« pred vsem drugim, je bilo: Narodna pesem mora spet na odre, v domove, na polja in v vinograde! Temu primerno se je priporočala povsod in ob vsaki priliki v prvi vrsti narodna pesem. Večjih, pomembnejših pevskih prireditev je bilo v tej drugi dobi šest, nekaj je bilo pa prepovedanih.

Z letom 1925. je začela tretja doba povojnega petja v Primorju. Delo v organizaciji pevskih zborov se je povečalo in postalo deloma bolj intenzivno. Narodna pesem se je začela pridno gojiti in je bila častno zastopana pri vsaki prireditvi in ljudstvo se je je oprijelo s tem večjo ljubeznijo, kar je pač razumljivo. Bil pa je to nov dokaz, kako napačno je bilo negovanje izključno novejše umetne pesmi. Glasbeni tečaj, ki se je vršil v Gorici v poletju 1925 je podnetil pevovodje, da so se začeli bolj zanimati za samoizobrazbo. — Danes so organizirani pevski zbori v 16 okrožij, ki so bila prvotno le prosvetna, a so bila organizirana pozneje tudi v pevska. Ta okrožja so: Goriško, Mirensko, Briško (Brda), Dolenjevipavsko, Srednjepavsko, Gorenjevipavsko, Gregorčičevo, Mahničovo, Banjško, Idrijsko, Staničevo, Baško, Tolminsko, Kobariško, Planinsko in Bovško. Posamezna okrožja štejejo od 4 do 10 pevskih zborov. Vseh pevskih zborov, ki so včlanjeni v »Prosvetni zvezi«, je 117, izmed teh deluje redno 79. Največja težava pri delu za napredek leži brezdvomno v velikem pomanjkanju pevovodij. Dobro se pa zavedajo Primorci danes, koliko in kaj pomenita glasbeno izobražena učitelj in duhovnik za širjenje pevske umetnosti po deželi. Pomanjkanje pevovodij otežkoča in deloma onemogoča pevske okrožne prireditve. So okrožni pevovodje, ki so v celem okrožju sami in ki poučujejo skozi ves teden vsak večer drug zbor in ki hodijo opravljat to kulturno delo do tri ure daleč, to pa po takih poteh in stezicah, ki jim ne nudijo prijetnosti v kljub vsej svoji romantiki. Ko pa je pevski program po dolgih mukah in težavah za pevce in za pevovodje naštudiran in ko bi moral zbor nastopiti, tedaj pride moč postave in prepove nastop v imenu višjih oblasti, ali pa v svojem. Pevcem ne preostane pač nič drugega, nego da spojejo program v srcu... Takih slučajev so žalibog le prepogosti. — Pevski inventarji zadnjih let vsebujejo

poleg narodnih pesmi mnogo skladb iz »Pevčevih pesmaric«, Vodopivčevih in najraznovrstnejših drugih. Naprednejši zbori pa posegajo čisto po Lajovčevih, Premrljih in Mokranjčevih skladbah ter po skladbah iz »Zborov«.

Za dober razvoj in napredek pevske umetnosti v Julijski Krajini sta potrebni nujno predvsem dve stvari: Orglarska šola in pa konec šikaniranja in demoraliziranja pevskih zborov s strani državnih oblasti.

VESTNIK PEVSKE ZVEZE

Pevski tečaj se bo vršil začel leta v Logatcu za vrhniško in cerkniško dekanijo. Podrobni načrt in vabila bodo prejeli vsi organi sti, odn. župni uradi in društva. Vabimo vse pevovodje, naj se tečaja gotovo udeležijo.

Na obnem zboru P. Z. v Logatcu je pozdravil tajnik Prosvetne zveze g. Zor pevce tako pristrčno, da je vredno, da njegov lepi pozdrav priobčimo dobesedno. Govoril je:

»Po naročilu odbora Prosvetne zveze prinašam slavnemu zboru Pevske zveze najlepše pozdrave. Ti pozdravi so toliko toplejši, ker prihajajo od one organizacije, katera roko v roki koraka s Pevsko zvezo, da z medsebojno vzajemno pomočjo dvigata izobrazbo in omiko našega naroda. Brez vsakega dvoma je važen stebel ljudske prosvete — slovenska narodna pesem.

Slovinci se ne moremo ponašati ne s slikarskimi umotvori, ne z arhitektonskimi zgradbami, ne z razkošno opremljenimi gradovi ne z leposlovnimi deli, ne z zlatom in srebrom, pač pa imamo nekaj, pred čemer umolkne Anglež, Francoz, Nemeč, Italijan — imamo krasno slovensko pesem, ki je edina zmožna pridobiti malemu slovenskemu narodu simpatije vseh evropskih narodov. Ali ne vršijo oni, ki se trudijo, da bi to pesem čul ostali svet, eminentno kulturno, prosvetno delo? Ali ne spada potemtakem Pevska zveza res v prvo vrsto prosvetnih organizacij?

Slovenska narodna pesem je danes še, rekel bi, edina kulturna vez, ki veže Slovence med seboj. Narodna pesem doni po naših selih in domovih, ta pesem odmeva ob bregovih Adrije in Soče in sega onstran Karavank do gor čez izaro. Kakor glas iz domovine občuti narodno pesem slovenski delavec na Westfalskem, ali rudar globoko pod zemljo v Pa de Calé v Franciji, v Ameriki, na farmah v Kanadi. Ob tej pesmi se zgane srce slovenske služkinje v Belgradu in v Aleksandriji. Pesem se dviga iz našega srca kot otrokova molitev — proti Bogu, pesem je pozdrav domovini, pesem je hvaležni zadnji pozdrav njim, od katerih se poslavljamo ob odprtem grobu. Ker je pesem stalna spremljevalka človeka na njegovih poti, plemeniti človeku značaj, mu vliva v grenko kupo življenja vsaj kapljico veselja, mu z akordi in harmonijo odpre

dušo in mu kaže pot k Bogu, zato zasluži več skrbnega negovanja in pospeševanja.

Narodna pesem je doma tamkaj, kjer prebiva preljubo veselje; saj je ona prav za prav zibelka pravega veselja. Človek pa tako pogreša veselih in radostnih ur. Zlasti mladina nujno rabi veselja, rabi ga tako, kakor čebelica cvetnega prahu (medu), kakor rožni cvet solnčnega žarka. Narodna pesem izvira globoko v človeškem srcu, iz tega se dviga in se vzpenja po tonovi lestvi na kvišku, kjer se družijo s pristno šegavostjo in veseljem. Zato petje odvzame večkrat človeku težko butaro dnevnih skrbi, zlasti ga prijateljsko podpira pri delu.

Danes slišimo bridko tožbo — na svetu ni več pravega veselja! Zakaj ni veselja? Zato ker ni petja! Zdi se, da je tudi z obličja naše matere Slovenije izginil smeh, da se že kažejo gube, kamor se je naselilo nezaupanje, ozkosrčnost in neka utrujenost. Ako hočemo, da bo naše ljudstvo zadobilo veselo srce, da bo odmeval po naših gozdovih in vadah zopet zdrav smeh, da bo izginil prepri, vsaka trpkost in grenkost, potem moramo vsi delati na to, da se smisel za narodno petje čimdalje bolj širi in naši zbori čim bolj podprajo.

Veliko krivdo, da izginja pesem, nosijo brezdomno številne tovarne. V preprostih delavnicah je prej našla pesem svoje stalno bivališče. A danes? Kaj pač premore človeški glas napram hrupu in drdranju strojev, tuljenju tovarniških siren, sajam in dimu lokomotiv? — Zato se umakne iz teh delavnic, iz mesta v prosto svežo naravo, kjer ajda zori — iz dolin beži v gorske vasce, kjer cvete nageljček, roženkravt, rožmarin — in tamkaj v daljni gorski vasi raste in živi. Če jo preženejo odrasli, najde zavetje pri pastirčku, ki kravce pase. Narodna pesem preživi vojne, revolucije in katastrofe, je vedno mlajša.

V narodni pesmi leži velika moralna, vzgojna in izobraževalna moč. Porojena je v globočini narodove duše, zato pa tako blagodejno zopet vpliva narodovo čuvstvanje, zato človeka potegne za seboj ga pretrese, da zaiskri solza v očesu, ga osvobodi vsakdanji skrbi, ga tolaži v bridkosti, navdaja ga z veseljem upanjem celo takrat, ko zaseka bolešt globoko srčno rano, sliši vsakdanja nesoglasja spraviti v soglasje.

Zakaj sedaj umira ta narodna pesem? Zato ker nimamo več ljudstva iz narave — zato izginja narodna pesem. Kako redki so že danes oni, ki čutijo lepoto barv, ki se preliva v oblakih neba, ki čutijo v srcu čudovito svetlobo migljajočih zvezd, ki se veselijo ptičjega speva, ko slavček zažgoli, ki vonjajo de teči cvet angelčkov, roženkravta in rožmarina? Človek, ki ne živi v naravi, ne čuti ž njo in zato ne more doumeti lepote narodne pesmi.

Kultura producira umetne pesmi. Narodna pesem pa ljubi tihe, zaupne koticke, kjer radost, veselje in moč je doma. Kot plaha srnica iz zelene goščave tu in tam pogleda otrok narodove muze skozi pravljlična očala v čudovito spremenjeni sedanji kulturni svet. Prav to umiranje narodne pesmi kaže, da ugaša narodu čuvstveno življenje. Zaradi tega nastaja vrzel, katere ne morejo premostiti vse dobrine narodne prosvete. Ostane le en pripomoček, eno sredstvo: zbirati je treba narodne pesmi in gojiti narodno petje v šoli in v naših pevskih zborih. Skušnja nam kaže, ker umira narodna pesem, izginja veselje, in ker manjka veselja, zato ne uspeva narodna pesem. Ker pa ima Pevska zveza v svojih pravih zabeležen svoj glavni cilj v stavku: vzbujati pri včlanjenih zborih še posebno smisel za slovensko narodno pesem, zato se mi je zdelo umestno, da ob priliki občnega zbora pokazem na tisto polje njenega delovanja, katerega druge kulturne organizacije ne upoštevajo. Zato Vas prosim, bodite vsaj vi tisti glasniki, ki naj ponesejo lepoto naše pesmi v zadnje gorsko selo! Bog Vam daj širokega razmaha, Bog blagoslovi Vaše delo!

IZ UREDNISTVA.

Popravi: V »Baladi« str. 40 odpade ponavljaj in druga kitica: v 2. taktu mora imeti 1. bas g-g mesto as-f, v 4. tak'u isti glas as-as mes'o as-g, v 6. taktu 2. bas polovinko f mesto as, v 8. taktu 1. bas es-des (zv. z i osminki) mesto es-es, v 7. taktu pa 2. bas na 3 ma' spodnji, es zvezan z naslednjim esom na zlog de.

Z današnjo številko sklepamo VI. letnik. Letos smo se morali boriti proti izredno velikim težavam. Pri tem niso bile gmotne težave najzadnje in najmanjše. List smo

povečali za 16 strani, ne da bi pri tem povišali naročnino. Hoteli bi, da bi list postal to, kar mu je od prvega dne namen: Vsakdanji spremljevalec našim pevcem, ki bi jim kazal vedno pravo pot navzgor. K temu pa treba še veliko. Prvi pogoj: številnih naročnikov. Obljubljenih imamo za prihodnje leto veliko velezanimivih člankov, ki bodo nudili poleg teoretičnega haska tudi izredno praktično korist. Zato vas vabimo vse, ki Vam je pri srcu naš napredek, stopite v vrsto naših naročnikov, tisti pa, ki ste že, ostanite nam zvesti.

Pevske zборе opozarjamo na oklic glede na priloge, ki smo ga priobčili v zadnjem Pevcu. Aberite naročnike in nam jih sporočite vsaj do konca januarja!

Nekaj ocen in poročil tudi danes ni našlo mesta. Pridejo prihodnjič, ko bomo imeli zopet več prostora.

Ko sklepamo ta letnik, se zahvaljujemo vsem, ki so nas podpirali in nam šli z dobrim svetom ali pisano besedo na roko. Bog pletaj in valežnost naročnikov. Ob tej priliki prosimo naklonjenosti in zvestobe tudi za bodoče vse naročnike in sodrudnike ter kličemo v našo sredo novih. Bog daj našemu »Pevcu« v prihodnjem letu svežega grla! — Uredništvo.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Nekateri naročniki še do danes niso poravnali naročnine. Prosimo jih, naj s'ore svojo dolžnost, ker smo v izredno težkem položaju s tiskarno, če ne dobimo pravočasno naročnine, ki je že itak prenziko odmerjena.

Pevčeva pesmarica VI. bo v januarju na razpolago po 15 Din, pri večjem številu večji popust. Tudi stari letniki se še dobe pod istimi pogoji. Danes je težko kje koncert, ki ne bi obsegal v sporedu pesmi iz »Pevca«.

Priloge bomo prib. leto tiskali tudi posebej za vse one naročnike, ki jih naroče do Ponca januarja. Stanejo za vse leto 15 Din. Zbori, pevci, ne odlašajte z naročnino. Pevovodje, če naročite priloge za vse pevce, si pripravite veliko truda, časa in denarja, ker ne morete nobene pesmi prepisati za isto čeno, kot dobe pevci naše priloge.

Naročnina ostane tudi za prihodnje leto ista, dasi nameravamo list nekoliko povečati.

IZ NAŠIH OKROŽIJ.

KONCERT PEVSKE ZVEZE.

Dne 26. septembra je bil v Gor. Logateu občni zbor Pevske zveze. Ob 10. uri je bila sv. maša, pri kateri je prav čedno pel združeni okrožni pevski zbor.

Popoldne ob 2. uri so bile v Dol. Logateu pete litanije in blagoslov. Pri oltarju je pel kvartet znane semeniške litanije, na koru

je odpevala peščica pevcev. Litanijske pesmi niso bile posrečene.

Ker je deževalo, je bil za 3. uro napovedani koncert preložen z vrta v dvorano prosv. društva in se je pričel s precejšnjo zamudo.

Nastopil je moški sekstet iz Unca. Volja je bila hvalevredna, petje pa še nezrelo za

nastop, izvemši baritonista, ki je rešil celo stvar.

Gornji Logatec je pel 2 mešanega zbora pod vodstvom g. župnika Supina. Otroški glasovi, moški v manjšini, težko ohranili tonaliteto. Zbor se bo razredil, samo šole bo treba.

Dolnji Logatec pod vodstvom D. Cerarja. Boljši zbor, soprani imajo že uglajene glasove, lotili so se težjih skladb in jih dobro naštudirali.

Ziri pod vodstvom g. Jobsta. Ta zbor je v spretnih rokah, gibčen, prožen, ima lep glasovni material, zlasti kremenite base in ti dajo celemu zboru krepko podlago.

Vrhnika pod vodstvom A. Gruma. Pel je dve priljubljeni točki: Foersterjevo Ljubico in Schwabovo Kangljico. »Ljubica« je naredila največji vtis, ker je zbor izvajal to pesem z veliko razumnostjo in gorkoto. »Kangljica« je prišla zato manj do veljave, ker je bil za spremljanje na razpolago samo zelo razglašen harmonij.

Združeni zbori so peli samo tri točke, dve sta morali izostati radi istega pomanjkanja klavirja. — Ferjančičev moški zbor je bil nekak spomin iz »Cinquecento«, tenori preglasni, basi krepki. Skupni zbori so bili premalo pripravljene.

Nauk, ki ga nam je dal ta koncert, je pa ta:

1. Zbori naj se na podlagi Bajukove šole marljivo vadijo dihanja, v marljivem nastavku, ritmiki, intervalih in sicer pred vsako vajo vsaj četrt ure, potem bo delo zelo olajšano.

2. Pevovodje naj zberejo pesmi, ki so zmoglosti zbora prikladne. Nekateri se mučijo s težkimi skladbami in ker jim niso kos, nastane karikatura. Želel sem čuti kako lepo staro pesmico, pa lepo in srčno zapeto, a zborovodje menijo, da to ni več moderno. Vežite staro z novimi.

3. Slovenci naj pojo samo slovenske pesmi, četudi gredo med Hrvate ali Srbe. Hrvatske pesmi znajo H. sami in S. srbske. Radi pa poslušajo naše.

4. Pevovodje v svojih kretanjah niso spretni. Brez potrebe se mučijo z gestami rok in celega telesa, toda brez prožnosti in ličnosti. Govornik se vadi pred zrcalom, in prav nič ne bi škodilo, če bi se dirigent tudi semtertje pogledal vanj.

5. Način petja, kakor se v novejšem času pojavlja, je prav gotovo pogrešen, ker je nekako zadiraven, se giblje v nemotiviranih kontrastih; zdaj se strastno zadere v višino, zdaj zopet zginje v nižini, ona lepa kantilena, po kateri se je slovenska pesem odlikovala, je skoraj izginila. Povrnite se zopet nazaj, pojte bolj naravno, lepo nijansirajte, naraščajte, pojemajte, poudarjajte, kjer je treba, opustite pa vsako sekanje, vsako zadiranje, ker to ni umetnost.

6. Pomanjkljivo je bilo tudi aranžiranje cele prireditve; manjkalo je namreč ene osebnosti, v kateri bi se bilo vse osredotočilo. Zategadelj je bil red zelo pomanjkljiv.

Sicer pa so prireditve pevskih okrožij jako srečna misel in veseli pojavi kulturnega dela med Slovenci. Višek glasbene umetnosti je tudi višek splošne kulture, zato nikdar nazaj, vedno naprej. H.

Sklepno še nekaj nujnih pripomb.

Pri celodnevni slavnosti se dopoldanski program izčrpa v cerkvi. Treba je zato, da vsi zbori, ki popoldne nastopijo, sodelujejo že dopoldne v cerkvi. Iz več vzrokov! Petje in cerkveno bogoslužje sta bila že od nekdaj v najožji zvezi. Petje v cerkvi res na najlepši način služi tistemu, ki je vir vsega Lepega. Zato se ob takih skupnih prilikah v mnogih cerkvah šele odkrije čar in naloga, ki jo ima petje v bogoslužju, zlasti v farah, kjer morda nikdar med letom Lepega petja ne slišijo. Zadnji nastop v Logatcu je bil v tem oziru pomanjkljiv, ker sta v cerkvi manjkala vrhniški in žirovniški zbor. Če itak je bilo petje krasno, tako bi bil vtis še večji, če bi bili vsi zbori dali svoje moči na razpolago. Okrožni pevovodje morajo to posebno poudarjati. Pa še nekaj drugega! Tudi radi spretnega nastopa je to važno. Pevovodja mora enotnost nastopajočega zbora v kar najdosegljivejši meri izvesti. To je pa mogoče le, če ima že pri dopoldanski vaji vse pevce skupaj, da se ga pevci vsaj toliko privadijo, da je skupen nastop dostojen. Zanašati se samo na popoldansko skupno vajo je nevarno in more postati za celoten nastop usodno, zlasti ker popoldne primanjkuje časa in pevci tik pred nastopom za daljše vaje itak niso dostopni.

Dva koncerta z Ježice. Pevski zbor kat. prosv. društva na Ježici in cerkveni zbor z Ježice sta priredila dva samostojna koncerta, in sicer prvi doma v Društvenem domu, drugi v Mengšu. Oba sporeda sta obsegala pesmi iz najnovejše dobe in sta prav lepo uspela. Prvi zbor je vodil visokošolec Novak, drugega pa vodi neumorni organist Masovnik. Podrobnih poročil nismo prejeli.

Mariborsko pevsko okrožje — ustanovljeno. Po občnem zboru Prosvetne zveze v Mariboru je bil kratek tečaj za režiserje in pevovodje naših društev. Dramatični odseki so že dozdej organizirani v Ljudskem odru, pevski odseki pa še niso imeli svoje posebne organizacije. Po zgledu celjskega pevskega okrožja se je tudi za mariborski okoliš ustanovilo te dni posebno mariborsko pevsko okrožje, kateremu je javilo svoj pristop že 12 pevskih zborov. Sklenilo se je prirediti spomladi večjo skupno prireditev v Mariboru, pa več manjših v celem okrožju. Novi ožji odbor je: predsednik prof. Ivan Bogovič, podpredsednik župnik Fr. S. Spindler, pevovodja Gašparič, tajnik in blagajnik Hrastelj. V širši odbor pa spadajo še vsi pevovodje. — Opomba uredn. Dne 14. 1925 se je vršil v Mariboru sestanek in je bil izvoljen ob ustanovitvi pev. okrožja tudi odbor s predsed. Fr. S. Spindlerjem. (Poročilo »Pevec« 1915 št. 1. str. 61)

NOVE SKLADBE

Premrl: Sveti Frančišek (za dva ženska glasova s spremljevanjem klavirja ali harmonija). Skladba je zlasti v modulatoričnem oziru zanimiva. Srednji del pride iz G — v Es — potem v es. — Ges in ob podarku za sv. Frančiška najvažnejšega dejstva, porabi skladatelj prehod iz Ces — D, kar povzroči, da se vsak zaveda, da je ravno tedaj najvažnejše dejstvo podčrtano (na rokah in nogah žari mu blesk neba)). Mene motijo v spremljavi zastoji na — noveli — čuj-mo, v temnih dnevih, žari v lju-bezni! Skladba zahteva izrazitih ženskih glasov in je zlasti za izven cerkvene verske slavnosti prav primerna. A. D.

Anton Jobst: Mariji, Src. Kraljici! (za mešani zbor z orglami). Zbirka je bila prav poučno ocenjena v »Slovenec« dne 9. novembra 1926. »Glasbenikova« kritika je ob tej priliki malo ošvrkala vse tiste, »ki radi postrezajo s harmonsko prenasičenostjo, kateri očitki, da se bodo razblinili v nič«. No pa nič zato, ostanimo vsak pri svojem.

Zbirka zasluži vse priznanje, razumljivo, da tu in tam kaka trdota ni razumljiva, kaka glasovna linija brez potrebe raztrgana, toda vkljub temu preveča vso zbirko svežost in zdrava muzikalnost. Zlasti št. 9 je vsestransko lepa; tam kjer zahteva besedilo (solnca

žar) največji poudarek z glasbene strani, zbere skladatelj najpreprostejšo pot (unisono) v glasovih, a v spremljavi žive barve; le škoda, da glasovi in bas ne postopata nasprotno, kar bi vtis gotovo povečalo. Zanimive so tudi nekatere sklepne kadence (št. 5, 9), ki se od šablonskih razlikujejo. Zbirka se sama priporoča. D.

V. Vodopivec: Poljske rože. 4 mešani zbori. Kat. tiskarna v Gorici, 1927. V obsegu 9 strani četverke so prav pregledno natisnjeni 4 mešani zbori. Besedilo je po eno Gorenjkovo, Aleksandrovo, Joža Pogačnikovo in narodno. Vse zdravo, primerno za vsak zbor. Poudarimo to zato, ker je danes večkrat izbira težka, ko se vije kot nadležna pajčevina včasih skozi cele zbirke mehkužna erotika. Besedam primerna je tudi glasbena koncepcija. Ni kdovekaj izvirnega, a čedna, gladka, naša je. V pesmih ni težav, zmogel jih bo vsak zbor, ki se hoče zbirke rešeno lotiti. Zveneje bodo pesmi ob vsakem številu pevcev. Slog teče gladko, melodija se primerno menja v vseh glasovih. harmonija pa daje pesmam primerno barvo. Dobrodošle bodo pesmi vsem našim zborom, 3. in 4. (Zagar in End ptica) bosta menda še posebno »prijetli«. Zbirko toplo priporočamo. B.

IZ GLASBENIH LISTOV

»Cecilija« št. 6. Nadaljevanje zgodovine hrv. glasb. zavoda v Zagrebu. — Nadaljevanje dr. Mantuanijevega članka o izdelovalcu orgel Križmanu. Slede različni krajši članki, med njimi prav zanimiv o stari hrvaški romarski pesmi, dalje o starih lavr. litanijah, ki jih pojo še v Splitu; veliko poročil in ocen.

Tamburaš št. 8—9. V glasbeni prilogi 7 narodnih pesmi prir. E. Adamič. 1. Potrkan ples, ki je bistveno v isti priredbi izšla že v zbirki narodnih pesmi za tamb. zbor, ki jo je v uredbi Bajukovi izdala že 1. 1921 Jugosl. knjigarna. Mislim, da ne kaže istih stvari ponavljati, če ni bistvenega razločka, ker imajo zbori pri tem ali prvič ali drugič škodo. 2. Lastovki v slovo, ona ponarodela, ki je bila natisnjena, če se ne motim, že v Ahacljevi pesmarici. 3. Voglar. 4. Zar je morala doći (Srbska narodna). 5. Oj Jelena (hrv. narodna). 6. Jenkova ponarodela: Čergo moja. 7. Kiša pada (hrv. narodna.) Priredbe so v splošnem zmerne, umerjene za večino zborov. Literarna priloga ima na prvem mestu članek o tamburinu in trianglu. Sledi več poročil. Velezanimiv je oglas uredništva, da namerava izdati tamburaški leksikon.

Jugoslav. muzičar št. 10. Brečko (Osijek) piše o organistovskem vprašanju. Članek je

pisan zmerno in samo namenjen kot nekak odgovor Jarhu in Zdešarju, ki se nadaljuje tudi v 11. številki. V tej številki piše tudi prof. Družević kratko poročilo o učenem načrtu za učiteljska, v katerem je po največji izpremembi utrpel pouk petja in glasbe veliko škodo s 50% znižanjem učnih ur: Fran Sidak pa je v isti številki rešil pozabnost nekaj svojih dijaških spominov na Brucknerja.

»Zboric« št. 7. Gotovac: Jadovanka za letom in Smiješno čudo, oboje za mešani zbor. Pesmi sta pisani zelo preprosto, skorajda povsem diatonično, a učinkujeta prvovrstno in nosita izredno izrazit hercegovski značaj. Besedilo je narodno. V št. 8. je na prvem mestu narodna: Jaz' mam pa konjca, harmonizirana po Maroltu za moški zbor. Pesem je popolnoma slična oni belokranjski oziroma hrvaški zdravici: Nikdar na svetu lepšega ni. Jeli prišla pesem s Koroškega na Hrvaško? Jeli prišla pesem s Koroškega na Hrvaško ali narobe? Jeli v resnici koroška, doma v narodu, ali tja samo zanesena? Zdi se vendar, da je bliže hrvaškemu veselo ubranemu petju kot koroškim narodnim popevkam, ki ljubijo navadno velike melodične skoke, katerih ta nima, in zmernejšo mero kot jo ima ta v hitrem razdeljenem $\frac{9}{8}$ taktu.

E. Adamič je uglasbil zopet nar. pesem iz Medjimurja: Ljubi dokler je čas, za moški zbor z baritonom. Pesem hoče izvežbanega zboru. V književni prilogi najdemo najprej daljši sestavek O jugoslovanski glasbi, ki ga je napisal dr. J. Mantuani. V tej številki je na vrsti srbska glasba. Članek je za nas izredno poučen in vreden temeljitega študija. V ostalem slede običajna poročila o glasbenem pokretu na našem jugu. V listnici se brani uredništvo proti E. Adamiču, ki je o priliki ocene »Pevca« št. 5/6 v »Slovenskem Narodu« očital tudi »Zborom« premalo smisla za moderne pesmi in premalo poguma, da bi pretrgali s tradicijami pretekle dobe. Mi smo se dotaknili te stvari že v predzadnji številki.

Št. 9: V Glasbeni prilogi E. Adamič: Trije robc, Besede po Streklju narodne in Železnik: Črez noč za meš. zbor. Železnikov zbor za teva izurjenih grl, izvežbanin pev-

cev in dobre, pravilne interpretacije. Učinkovala bo pesem zlasti še v zadnjem delu, v vriskajočem: Veselja vrišč itd. Literarna priloga proslavlja najprej sedemdesetletnico pevca-staroste Pelana, ki poje že pol stoletja pri različnih pevskih zborih in je sedaj že lepo vrsto let stalni član pevskega zboru Gl. M. v Ljubljani.

Drugi člančič je posvečen šestdesetletnici M. Hubada, čemur sledi nadaljevanje dr. Mantuanijevega razmotrivanja o jugoslovanski glasbi. Na vrsti je že hrvaška glasba. Slede razna poročila.

Št. 10. nam ni došla.

V 11. številki je priobčil Marko Tajčević »Pjesme od kola«. Pesem je zasnovana zelo široko, ni ritmično niti intonačno pretežka, a zahteva tehnično od pevcev izredno veliko (višina, fff, itd.). Vpleten je tenorski samospjev s peteroglasnim zborom.

RAZNE VESTI

Naš predragi sotrudnik p. H. Sattner je praznoval 29. nov. t. l. svoj 75. rojstni dan. Z veseljem in srčno radostjo misli ob tej priliki nanj vsak slovenski pevec in mu želi v otroški udanosti božjega blagoslova do skrajno možnih mej; kajti ni ga slov. kora, kjer ne bi bile njegove pesmi pri vsaki priliki na vrsti, ni ga slovenskega zboru, ki ne bi peval njegovih pesmi, ni ga Slovenca, ki ne bi poznal vsaj njegove iskrene: Nikar, nikar se me ne boj. Srca vseh naših pevcev in pevk so drhtela ob njegovem jubileju v radostnih prošnjah, naj ga Bog ohrani še dolgo. Tem iskrenim prošnjam in prisrčnim čestitkam se pridružujemo tudi mi z vso iskrenostjo in mu želimo tisto čilost, mladeniško prožnost in duševno gibkost, ki je njegova last danes, še dolgo vrsto let. Bog ga nam ohrani kot čuvarja in voditelja po pravi poti.

Sam je proslavil to redko slavlje s cerkvenimi koncerti v Škofji Loki, na Viču in v Logatcu. Do'odki so namenjeni poplavljenecem, hotel je dati poleg duševne hrane našim pevcem, telesne dobrine onim, ki so pomoči najnujnejše potrebni. Gejte ga apostola, glejte ga socialnega delavca. Nebo račune piše in jih bo plačalo.

Ob tej priliki opozarjamo naše zборе, naj ne zamude prilike in prihite, učiti se lepega petja tja, kamorkoli poleti morda še Sattnerjev zbor, ki s svojimi koncerti izven Ljubljane plemenito podpira tudi naše delo.

Uredništvo.

ŠTEFAN SKRBINŠEK.

V Ljubljani je umrl žel. uradnik v pok. Stefan Skrbinšek. Mož ima za slovensko pesem toliko zaslug, da zasluži, da se ga s hva-

ležnostjo spominjamo ob odprtem grobu. Ko je služboval v letih 1892. dalje v Mariboru, ki je bil seveda takrat odločno nemški, je mož ustanovil leta 1894. slov. bralno in pevsko društvo Maribor, prevzel vodstvo zboru in bil sam eden najboljših pevcev, dokler ni bil prestavljen v Ljubljano, oziroma na Dunaj. Dr. Pipuš, vrstnik in sodelavec iz onih let mu je posvetil v »Taboru« 14. novembra 1926 nekaj vrstic, v katerih pravi o njem, da je bil mož do skrajnosti požrtvovalen in delaven, neustrašen. Slovensko pesem je gojil v nemškem, sovražnem Mariboru skoroda v dobi najhujših narodnih bojev med Nemci in Slovenci. Slovenski pesmi je žrtvoval vsako minuto prostega časa, izučil se je — samouk — toliko teorije, da je ne le uspešno vodil zbor, temveč tudi skladal. Njegove skladbice, precejšnje število jih hranijo v rokopisu domači, kažejo sicer preprost slog, invencija sama je boljša kot zunanja oblika, a vse so lirčno nežne, rahle, kot je bil sam rahel. Za pesem ves navdušen ni mogel niti pozneje v tujini brez slov. pesmi živeti. Ustvaril si je v družini izboren kvartet, kojega trije člani so bili doraščajoči otroci: Milan, Ljudmila in Štefka, on pa četrti.

Spominjam se ga iz svojih mlajših let. Nisem še našel tako mehke pevske duše, kot je bil t. Skrbinšek. In če je resničen rek, da zloben človek ne poje, odn. pevec ni zloben, je resnično živ dokaz temu on. Kdor je imel priliko stopiti z njim v kakršenkoli stik, se je moral z občudovanjem kloniti njegovi plemenitosti. Žal, škoda, da ni imel prilike do večje pevske izobrazbe v mladih letih in ne do večjega pevskega delovanja v svojem stanu. Blag mu spomin!

Založnik: Pevska zveza (Blaž Poznič) v Ljubljani. — Urednik: Marko Bajuk, prof. v Ljubljani. — Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.